

PRILOGA: PROGRAM PROMOCIJE IN INFORMIRANJA JAVNOSTI O SHEMAH KAKOVOSTI**1. Vsebina**

Na podlagi 8. člena in za izvrševanje 28.b člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17 in 22/18, 86/21 – odl. US in 123/21; v nadaljnjem besedilu: ZKme) ter Strateškega načrta promocije kmetijskih in živilskih proizvodov za obdobje 2019–2025, ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela 20. decembra 2018, ta program natančneje določa način in oblike izvajanja programa promocije ter informiranja javnosti, trajanje in raven izvajanja dejavnosti, izvajalce dejavnosti in način izbire teh, upravičence, upravičene stroške, finančni načrt ter merila in pogoje za porabo sredstev.

Dejavnosti promocije in informiranja javnosti po tem programu se izvajajo v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgovom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L št. 193 z dne 1. 7. 2014, str. 1), zadnjič spremenjeno z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/2008 z dne 8. decembra 2020 o spremembi uredb (EU) št. 702/2014, (EU) št. 717/2014 in (EU) št. 1388/2014 v zvezi z obdobjem njihove uporabe in drugimi ustreznimi prilagoditvami (UL L št. 414 z dne 9. 12. 2020, str. 15), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 702/2014/EU).

2. Informacije o shemah kakovosti**2.1. Shema izbrana kakovost**

Shema izbrana kakovost določa pravilnik, ki ureja shemo izbrana kakovost. Pravilnik, ki ureja shemo izbrana kakovost, je pripravljen in notificiran v skladu z Direktivo 98/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov (UL L št. 204 z dne 21. 7. 1998, str. 37).

Shema izbrana kakovost je nacionalna shema, ki izpolnjuje zahteve iz točke (b) drugega odstavka 20. člena Uredbe 702/2014/EU.

Kmetijski proizvodi in živila, ki so lahko vključeni v shemo izbrana kakovost in se lahko označujejo z zaščitnim znakom označbe izbrana kakovost, so iz sektorjev pridelave in predelave mleka, mesa, sadja, vrtnin, žit, oljnic, grozdja za vino in medu.

Posebne lastnosti proizvodov iz sheme izbrana kakovost so opredeljene v specifikacijah sektorjev, ki so potrjene v skladu s pravilnikom, ki ureja shemo izbrana kakovost. Posebne lastnosti so vezane na pridelavo, predelavo ali kakovost in poreklo osnovne surovine. Skladnost s specifikacijami preverjajo akreditirane organizacije za kontrolo in certificiranje v skladu s pravilnikom, ki ureja shemo izbrana kakovost.

Preglednost in popolna sledljivost kmetijskih proizvodov sta zagotovljeni s pridelavo in predelavo proizvajalcev po natančno določenih specifikacijah za posamezne proizvode ter z izvajanjem ustreznega nadzora in kontrol. Izpolnjevanje pogojev iz shem kakovosti preverja akreditirana organizacija za kontrolo in certificiranje iz 92. člena ZKme v skladu s

pravilnikom, ki ureja shemo izbrana kakovost. Nadzor nad delovanjem organizacij za kontrolo in certificiranje izvaja Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: Uprava za varno hrano).

Shema izbrana kakovost je odprta za vse proizvajalce držav članic Evropske unije in tretjih držav, ki izpolnjujejo predpisane pogoje iz pravilnika, ki ureja shemo izbrana kakovost. Shema izbrana kakovost ima pozitiven učinek na krepitev prehranskih verig na lokalnih območjih, saj spodbuja tesno sodelovanje pridelovalcev in predelovalcev. Potrošniku proizvodi iz sheme izbrana kakovost nudijo zagotovilo o kakovosti in jasno informacijo o poreklu proizvoda. Proizvodi s pridobljenim certifikatom se lahko označujejo z zaščitnim znakom izbrana kakovost in kot taki tudi tržijo.

2.2. Ekološka shema kakovosti

Ekološka shema kakovosti je evropska shema, ki izpolnjuje zahteve iz tretje alineje točke (a) drugega odstavka 20. člena Uredbe 702/2014/EU.

Ekološki kmetijski pridelek oziroma živilo je v skladu z 72. členom ZKme kmetijski pridelek ali živilo, pridelano in predelano po naravnih metodah in postopkih.

Podrobnejši pogoji o ekološki pridelavi in predelavi ter načinu kontrole glede na vrsto kmetijskega pridelka ali živila so predpisani s pravilnikom, ki ureja ekološko pridelavo in predelavo, in v skladu z Uredbo (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 (UL L št. 150 z dne 14. 6. 2018, str. 1), zadnjič spremenjeno z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2306 z dne 21. oktobra 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta s pravili o uradnem nadzoru pošiljk ekoloških proizvodov in proizvodov iz preusmeritve, namenjenih za uvoz v Unijo, ter o certifikatu o kontrolnem pregledu (UL L št. 461 z dne 27. 12. 2021, str. 13) (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2018/848/EU), in Uredbo Komisije (ES) št. 889/2008 z dne 5. septembra 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov glede ekološke pridelave, označevanja in nadzora (UL L št. 250 z dne 18. 9. 2008, str. 1), zadnjič spremenjeno z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2021/1165 z dne 15. julija 2021 o odobritvi nekaterih proizvodov in snovi za uporabo v ekološki pridelavi in pripravi seznamov teh proizvodov in snovi (UL L št. 253 z dne 16. 7. 2021, str. 13), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 889/2008/ES).

Ekološko kmetijstvo je oblika kmetovanja, pri kateri se celostno dopolnjujeta rastlinska pridelava in reja živali ter s tem sledenje naravnim metodam in kroženje snovi v naravi. Poleg pridelave visokokakovostne in varne hrane ekološko kmetijstvo pomeni tudi trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri ter uveljavljanje načela dobrobiti živali. Uporaba lahkotopnih mineralnih gnojil, kemično sintetiziranih fitofarmaceutskih sredstev (pesticidov), gensko spremenjenih organizmov in proizvodov, pridobljenih iz teh organizmov, ter različnih regulatorjev rasti ni dovoljena. Kmetijski pridelki oziroma živila se označujejo z enotno označbo »ekološki«, če je za kmetijski pridelek oziroma živilo izdan certifikat v skladu s pravilnikom, ki ureja ekološko pridelavo in predelavo, Uredbo 2018/848/EU in Uredbo 889/2008/ES.

Označevanje ekološko pridelanih in predelanih proizvodov natančneje določa pravilnik, ki ureja ekološko pridelavo in predelavo, ki določa tudi uporabo evropskega logotipa pri označevanju kmetijskih pridelkov oziroma živil. Kmetijski pridelki oziroma živila so lahko označeni še dodatno z nacionalnim zaščitnim znakom v skladu s predpisom, ki ureja zaščitni znak za označevanje kmetijskih pridelkov oziroma živil.

Ob tem je zagotovljen nepretrgan in transparenten nadzor nad pridelavo in predelavo pridelkov oziroma živil »od njive do krožnika«, kar pomeni še večje zagotovilo potrošnikom, da se odločajo za varna živila.

Ekološka shema kakovosti vključuje zavezujoče specifikacije končnih proizvodov, pri čemer je skladnost s temi specifikacijami preverjana. Če se neki proizvod označuje kot »ekološki«, mora biti za tak proizvod izdan certifikat. Certifikat izda organizacija za kontrolo in certificiranje ekološke pridelave, ki je pooblaščen, da opravlja kontrolo ekološke pridelave in predelave oziroma ekoloških proizvodov. Pooblaščen organizacija mora izpolnjevati pogoje, ki jih določa pravilnik, ki ureja ekološko pridelavo in predelavo. Nadzor nad delovanjem organizacij za kontrolo in certificiranje izvaja Uprava za varno hrano. Tako je ekološka shema kakovosti pregledna in zagotavlja popolno sledljivost kmetijskih proizvodov ter je nadzirana prek kontrolnih in inšpekcijskih služb.

Ekološka shema kakovosti je dostopna vsem proizvajalcem iz drugih držav članic Evropske unije in tretjih držav. Kmetija, ki želi ekološko kmetovati in pridobiti ekološki certifikat za kmetijske pridelke oziroma živila, se mora vpisati oziroma vključiti v eno izmed pooblaščenih organizacij za kontrolo in certificiranje ter kmetovati v skladu s predpisi, ki urejajo ekološko kmetijstvo. Pri dajanju v promet mora ekološki kmetijski pridelek ali živilo spremljati certifikat, s katerim se dokazuje, da ekološki kmetijski pridelek oziroma živilo izpolnjuje zahteve iz Uredbe 2018/848/EU, Uredbe 889/2008/ES in pravilnika, ki ureja ekološko pridelavo in predelavo. Predpisi za ekološko kmetovanje so poenoteni na ravni Evropske unije, zaradi česar je ekološka shema kakovosti dostopna vsem proizvajalcem iz drugih držav članic Evropske unije ter tretjih držav.

2.3. Zaščitena označba porekla

Shema **Zaščitena označba porekla** določa pravilnik, ki ureja sheme kakovosti. Pravilnik, ki ureja sheme kakovosti, je pripravljen in notificiran za izvajanje:

- Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o shemah kakovosti kmetijskih pridelkov in živil (UL L št. 343 z dne 14. 12. 2012, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2021/2117 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov, (EU) št. 1151/2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil, (EU) št. 251/2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in (EU) št. 228/2013 o posebnih ukrepih za kmetijstvo v najbolj oddaljenih regijah Unije (UL L št. 435 z dne 6. 12. 2021, str. 262), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1151/2012/EU);
- Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 664/2014 z dne 18. decembra 2013 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z določitvijo simbolov Unije za zaščitene označbe porekla, zaščitene geografske označbe in zajamčene tradicionalne posebnosti ter v zvezi z nekaterimi pravili o izvoru, nekaterimi postopkovnimi pravili in nekaterimi dodatnimi prehodnimi pravili (UL L št. 179 z dne 19. 6. 2014, str. 17);
- Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 665/2014 z dne 11. marca 2014 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s pogoji uporabe neobvezne navedbe kakovosti »gorski proizvod« (UL L št. 179 z dne 19. 6. 2014, str. 23);
- Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 668/2014 z dne 13. junija 2014 o pravilih za uporabo Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega Parlamenta in Sveta o shemah kakovosti kmetijskih pridelkov in živil (UL L št. 179 z dne 19. 6. 2014, str. 36), zadnjič popravljeno s Popravkom (UL L št. 39 z dne 14. 2. 2015, str. 23).

Shema Zaščiteni označba porekla je nacionalna shema, ki izpolnjuje zahteve iz točke (b) drugega odstavka 20. člena Uredbe 702/2014/EU.

Zaščiteni označba porekla se uporablja za kmetijske pridelke ali živila, ki izvirajo z opredeljenega geografskega območja in utemeljujejo neposredno povezavo s tem geografskim območjem oziroma poreklom. Kmetijski pridelki in živila z zaščiteni označbo porekla so tesno povezani z območjem, katerega ime nosijo. Da se lahko kmetijski pridelki in živila označijo z označbo porekla:

- morata pridelava in predelava potekati na določenem geografskem območju, katerega ime nosi proizvod (surovine in proizvodnja), in
- na lastnosti takega kmetijskega pridelka ali živila bistveno vpliva geografsko okolje, ki vključuje naravne in človeške dejavnike kot so podnebje, kakovost tal, lokalno znanje in izkušnje (na primer kraška burja, gorski pašniki).

Vsi postopki pridelave in predelave potekajo na predpisanem geografskem območju, iz katerega izhajajo tudi vse uporabljene surovine. Pogoji, ki jih mora kmetijski pridelek ali živilo izpolnjevati, so natančno opredeljeni v specifikacijah.

Shema kakovosti Zaščiteni označba porekla vključuje zavezujoče specifikacije končnih proizvodov, pri čemer je skladnost s temi specifikacijami preverjana. Če se neki proizvod označuje kot »Zaščiteni označba porekla«, mora biti za tak proizvod izdan certifikat. Zaščitni znak »označba porekla« se podeli vlagatelju, ki predhodno pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) pridobi pravico do uporabe označbe porekla in od imenovane organizacije za kontrolo in certificiranje skladno s predpisi, ki urejajo zaščito kmetijskih pridelkov in živil, prejme listino o skladnosti kmetijskega pridelka ali živila s potrjeno specifikacijo (certifikat).

Organizacije za kontrolo in certificiranje, ki so akreditirane skladno s standardom SIST EN ISO/IEC 17065:2012, imenuje Uprava za varno hrano za ugotavljanje skladnosti kmetijskih pridelkov in živil z zaščiteni označbo porekla, zaščiteni geografsko označbo in zajamčeno tradicionalno posebnostjo.

Nadzor nad delovanjem organizacij za kontrolo in certificiranje izvaja Uprava za varno hrano. Tako je shema kakovosti Zaščiteni označba porekla pregledna in zagotavlja popolno sledljivost kmetijskih proizvodov ter je nadzirana prek kontrolnih in inšpekcijskih služb.

Predpisi za shemo kakovosti Zaščiteni označba porekla so sprejeti in veljajo na ravni Evropske unije. Shema kakovosti Zaščiteni označba porekla je zato dostopna vsem proizvajalcem, tako znotraj Evropske unije, kot v tretjih državah.

Pri dajanju v promet mora kmetijski pridelek ali živilo iz sheme kakovosti Zaščiteni označba porekla spremljati ustrezna označba na izdelku. Proizvajalec, ki želi pridobiti certifikat za Zaščiteni označbo porekla za svoje kmetijske pridelke oziroma živila, se mora vpisati oziroma vključiti v eno izmed pooblaščenih organizacij za kontrolo in certificiranje. Pridelovalci, predelovalci ter proizvajalci kmetijskih pridelkov in živil ali njihova združenja na ministrstvo vložijo vlogo za podelitev zaščitnega znaka. Vlagatelja, ki izpolnjuje vse predpisane pogoje za podelitev zaščitnega znaka in mu minister, pristojen za kmetijstvo (v nadaljnjem besedilu: minister), z odločbo podeli zaščitni znak, se vpiše v evidenco podeljenih zaščitnih znakov.

Nadzor nad izvajanjem celotnega postopka opravlja Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano.

2.4. Zaščitena geografska označba

Shema **Zaščitena geografska označba** določa pravilnik, ki ureja sheme kakovosti. Pravilnik, ki ureja sheme kakovosti, je pripravljen in notificiran za izvajanje:

- Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o shemah kakovosti kmetijskih pridelkov in živil (UL L št. 343 z dne 14. 12. 2012, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2021/2117 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov, (EU) št. 1151/2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil, (EU) št. 251/2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in (EU) št. 228/2013 o posebnih ukrepih za kmetijstvo v najbolj oddaljenih regijah Unije (UL L št. 435 z dne 6. 12. 2021, str. 262), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1151/2012/EU);
- Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 664/2014 z dne 18. decembra 2013 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z določitvijo simbolov Unije za zaščitene označbe porekla, zaščitene geografske označbe in zajamčene tradicionalne posebnosti ter v zvezi z nekaterimi pravili o izvoru, nekaterimi postopkovnimi pravili in nekaterimi dodatnimi prehodnimi pravili (UL L št. 179 z dne 19. 6. 2014, str. 17);
- Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 665/2014 z dne 11. marca 2014 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s pogoji uporabe neobvezne navedbe kakovosti »gorski proizvod« (UL L št. 179 z dne 19. 6. 2014, str. 23);
- Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 668/2014 z dne 13. junija 2014 o pravilih za uporabo Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega Parlamenta in Sveta o shemah kakovosti kmetijskih pridelkov in živil (UL L št. 179 z dne 19. 6. 2014, str. 36), zadnjič popravljeno s Popravkom (UL L št. 39 z dne 14. 2. 2015, str. 23).

Shema Zaščitena geografska označba je nacionalna shema, ki izpolnjuje zahteve iz točke (b) drugega odstavka 20. člena Uredbe 702/2014/EU.

Zaščitena geografska označba se uporablja za kmetijske pridelke ali živila z dokazili o posebni kakovosti, slovesu ali drugih značilnostih, ki jih je mogoče pripisati temu geografskemu poreklu. Kmetijski pridelki in živila so povezani z geografskim območjem, katerega ime nosijo, vendar je povezava manj tesna kot pri zaščiteni označbi porekla. Da se lahko kmetijske pridelke in živila označi z geografsko označbo:

- morajo biti pridelani ali predelani na določenem geografskem območju, katerega ime nosijo (na primer surovine lahko izvirajo iz drugega območja);
- med proizvodom in geografskim območjem mora obstajati povezava in
- kmetijski pridelek ali živilo mora imeti posebno kakovost, sloves in druge značilnosti, ki izvirajo z določenega geografskega območja.

Shema kakovosti Zaščitena geografska označba vključuje zavezujoče specifikacije končnih proizvodov, pri čemer je skladnost s temi specifikacijami preverjana. Če se neki proizvod označuje kot »Zaščitena geografska označba«, mora biti za tak proizvod izdan certifikat. Zaščitni znak »geografska označba« se podeli vlagatelju, ki predhodno pri ministrstvu pridobi pravico do uporabe zaščitene geografske označbe in od imenovane organizacije za kontrolo in certificiranje skladno s predpisi, ki urejajo zaščito kmetijskih pridelkov in živil, prejme listino o skladnosti kmetijskega pridelka ali živila s potrjeno specifikacijo (certifikat).

Organizacije za kontrolo in certificiranje, ki so akreditirane skladno s standardom SIST EN ISO/IEC 17065:2012, imenuje Uprava za varno hrano, za ugotavljanje skladnosti kmetijskih

pridelkov in živil z zaščiteno označbo porekla, zaščiteno geografsko označbo in zajamčeno tradicionalno posebnostjo.

Nadzor nad delovanjem organizacij za kontrolo in certificiranje izvaja Uprava za varno hrano. Tako je shema kakovosti Zaščitena geografska označba pregledna in zagotavlja popolno sledljivost kmetijskih proizvodov ter je nadzirana prek kontrolnih in inšpekcijskih služb.

Predpisi za shemo kakovosti Zaščitena geografska označba so sprejeti in veljajo na ravni Evropske unije. Shema kakovosti Zaščitena geografska označba je zato dostopna vsem proizvajalcem, tako znotraj Evropske unije, kot v tretjih državah.

Pri dajanju v promet mora kmetijski pridelek ali živilo iz sheme kakovosti Zaščitena geografska označba spremljati ustrezna označba na izdelku. Proizvajalec, ki želi pridobiti certifikat za Zaščiteno geografsko označbo za svoje kmetijske pridelke oziroma živila, se mora vpisati oziroma vključiti v eno izmed pooblaščenih organizacij za kontrolo in certificiranje. Pridelovalci, predelovalci ter proizvajalci kmetijskih pridelkov in živil ali njihova združenja na ministrstvo vložijo vlogo za podelitev zaščitnega znaka. Vlagatelja, ki izpolnjuje vse predpisane pogoje za podelitev zaščitnega znaka in mu minister z odločbo podeli zaščitni znak, se vpiše v evidenco podeljenih zaščitnih znakov.

Nadzor nad izvajanjem celotnega postopka opravlja Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano.

2.5. Zajamčena tradicionalna posebnost

Shema Zajamčena tradicionalna posebnost je nacionalna shema, ki izpolnjuje zahteve iz točke (b) drugega odstavka 20. člena Uredbe 702/2014/EU.

Shemo Zajamčena tradicionalna posebnost določa pravilnik, ki ureja sheme kakovosti. Pravilnik, ki ureja sheme kakovosti, je pripravljen in notificiran za izvajanje:

- Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o shemah kakovosti kmetijskih pridelkov in živil (UL L št. 343 z dne 14. 12. 2012, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2021/2117 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov, (EU) št. 1151/2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil, (EU) št. 251/2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in (EU) št. 228/2013 o posebnih ukrepih za kmetijstvo v najbolj oddaljenih regijah Unije (UL L št. 435 z dne 6. 12. 2021, str. 262), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1151/2012/EU);
- Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 664/2014 z dne 18. decembra 2013 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z določitvijo simbolov Unije za zaščitene označbe porekla, zaščitene geografske označbe in zajamčene tradicionalne posebnosti ter v zvezi z nekaterimi pravili o izvoru, nekaterimi postopkovnimi pravili in nekaterimi dodatnimi prehodnimi pravili (UL L št. 179 z dne 19. 6. 2014, str. 17);
- Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 665/2014 z dne 11. marca 2014 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s pogoji uporabe neobvezne navedbe kakovosti »gorski proizvod« (UL L št. 179 z dne 19. 6. 2014, str. 23);
- Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 668/2014 z dne 13. junija 2014 o pravilih za uporabo Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega Parlamenta in Sveta o shemah kakovosti kmetijskih pridelkov in živil (UL L št. 179 z dne 19. 6. 2014, str. 36), zadnjič popravljeno s Popravkom (UL L št. 39 z dne 14. 2. 2015, str. 23).

Zajamčena tradicionalna posebnost se uporablja za kmetijske pridelke ali živila, ki dokazujejo tradicionalni značaj kmetijskega pridelka ali živila. Kmetijski pridelki in živila označbo zajamčene tradicionalne posebnosti pomeni, so:

- proizvedeni iz tradicionalnih surovin;
- je zanje značilna tradicionalna sestava ali
- je zanje značilen tradicionalen način pridelave oziroma predelave oziroma receptura.

Z označbo zajamčene tradicionalne posebnosti se predvsem zaščiti receptura ali način proizvodnje, medtem ko proizvodnja ni geografsko omejena.

Kmetijske proizvode zajamčene tradicionalne posebnosti lahko proizvajajo vsi, ki se držijo predpisane recepture, postopka in oblike.

Shema kakovosti Zajamčena tradicionalna posebnost vključuje zavezujoče specifikacije končnih proizvodov, pri čemer je skladnost s temi specifikacijami preverjana. Če se neki proizvod označuje kot »Zajamčena tradicionalna posebnost«, mora biti za tak proizvod izdan certifikat. Zaščitni znak »Zajamčena tradicionalna posebnost« se podeli vlagatelju, ki predhodno pri ministrstvu pridobi pravico do uporabe označbe Zajamčena tradicionalna posebnost in od imenovane organizacije za kontrolo in certificiranje skladno s predpisi, ki urejajo zaščito kmetijskih pridelkov in živil, prejme listino o skladnosti kmetijskega pridelka ali živila s potrjeno specifikacijo (certifikat).

Organizacije za kontrolo in certificiranje, ki so akreditirane skladno s standardom SIST EN ISO/IEC 17065:2012, imenuje Uprava za varno hrano za ugotavljanje skladnosti kmetijskih pridelkov in živil z zaščitenimi označbami porekla, zaščitenimi geografskimi označbami in zajamčeno tradicionalno posebnostjo.

Nadzor nad delovanjem organizacij za kontrolo in certificiranje izvaja Uprava za varno hrano. Tako je shema kakovosti Zajamčena tradicionalna posebnost pregledna in zagotavlja popolno sledljivost kmetijskih proizvodov ter je nadzirana prek kontrolnih in inšpekcijskih služb.

Predpisi za shemo kakovosti Zajamčena tradicionalna posebnost so sprejeti in veljajo na ravni Evropske unije. Shema kakovosti Zajamčena tradicionalna posebnost je zato dostopna vsem proizvajalcem, tako znotraj Evropske unije, kot v tretjih državah.

Pri dajanju v promet mora kmetijski pridelek ali živilo iz sheme kakovosti Zajamčena tradicionalna posebnost spremljati ustrezna označba na izdelku. Proizvajalec, ki želi pridobiti certifikat za Zajamčeno tradicionalno posebnost za svoje kmetijske pridelke oziroma živila, se mora vpisati oziroma vključiti v eno izmed pooblaščenih organizacij za kontrolo in certificiranje. Pridelovalci, predelovalci ter proizvajalci kmetijskih pridelkov in živil ali njihova združenja na ministrstvo vložijo vlogo za podelitev zaščitnega znaka. Vlagatelja, ki izpolnjuje vse predpisane pogoje za podelitev zaščitnega znaka in mu minister z odločbo podeli zaščitni znak, se vpiše v evidenco podeljenih zaščitnih znakov.

Nadzor nad izvajanjem celotnega postopka opravlja Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano.

3. Obdobje in raven izvajanja programa

Ta program se začne izvajati naslednji dan po prejetju obvestila Evropske komisije o potrditvi prejema povzetka informacij o shemi državne pomoči po tem programu in se izvaja do 30. junija 2023.

4. Način izvajanja programa

Dejavnosti promocije in informiranja po tem programu ne izvaja skupina ali organizacija proizvajalcev, kot je opredeljena v 43. točki 2. člena Uredbe 702/2014/EU. Ministrstvo za izvedbo oblik promocije in informiranja po tem programu v skladu s predpisom, ki ureja javno naročanje, izbere enega ali več izvajalcev promocije in informiranja, ne glede na njihovo velikost. Ministrstvo izvajalca izbere in mu dodeli sredstva za izvedene dejavnosti promocije in informiranja po tem programu v skladu s postopki javnega naročanja iz predpisa, ki ureja javno naročanje.

Ponudniki v postopkih iz prejšnjega odstavka oddajo ponudbe za izvedbo dejavnosti promocije in informiranja po tem programu. Pogoji in merila so oblikovani na način, da se zagotovi učinkovitost promocije in informiranja ter transparentnost in enaka obravnava vseh ponudnikov storitev. Za izvajalca dejavnosti je lahko izbran ponudnik, ki izpolnjuje pogoje glede registracije dejavnosti, finančne sposobnosti, kadrovske sposobnosti in izkušenj na podobnih projektih (reference). Podrobnejši pogoji in merila za izbiro izvajalca se določijo v javnem naročilu. Z izbranim izvajalcem se sklene pogodba ali naročilnica v skladu s predpisom, ki ureja javno naročanje.

5. Izplačilo pomoči za opravljene storitve

Izvajalcem storitev, ki so izbrani v skladu s prejšnjo točko, se storitve promocije in informiranja izplačajo na podlagi računov, s priloženimi:

- dokazili o izvedbi dejavnosti v skladu s pogodbo ali naročilnico in
- drugimi dokazili, določenimi v javnem naročilu.

6. Področja, izvzeta iz pomoči

Do pomoči po tem programu niso upravičeni subjekti, ki:

- so naslovniki neporavnane naloge za izterjavo na podlagi predhodnega sklepa Evropske komisije, s katerim je bila pomoč razglašena za nezakonito in nezdružljivo z notranjim trgov;
- so podjetja v težavah, kot so opredeljena v 14. točki 2. člena Uredbe 702/2014/EU;
- v skladu z določbami zakona, ki ureja javno naročanje, ne izpolnjujejo pogojev glede sposobnosti ponudnika.

Pomoč po tem programu se ne uporablja:

- za dejavnosti, povezane z izvozom v tretje države ali države članice Evropske unije, in sicer če je pomoč neposredno povezana z izvoženimi količinami, vzpostavitvijo in delovanjem distribucijske mreže ali drugimi tekočimi stroški, povezanimi z izvozno dejavnostjo;
- če je odvisna od prednostne uporabe domačega blaga pred uporabo uvoženega blaga.

7. Navajanje porekla, podjetij in njihovih blagovnih znamk

Pri izvajanju dejavnosti promocije in informiranja po tem programu imajo korist vsi proizvajalci posameznih kmetijskih proizvodov. Pri tem se ne omenja posameznega podjetja ali blagovne znamke, promocijske kampanje pa niso zasnovane za proizvode posameznega podjetja oziroma podjetij.

Poreklo kmetijskih proizvodov se lahko navaja v dejavnostih promocije in informiranja o pomenu in značilnostih shem kakovosti iz 2. točke tega programa, če je takšna navedba v sporočilu drugotnega pomena. Sklic na poreklo ne sme biti diskriminatoren in namenjen spodbujanju porabe kmetijskega proizvoda le zaradi njegovega porekla, spoštovati mora splošna načela prava Evropske unije in ne sme omejevati prostega pretoka kmetijskih proizvodov.

Pri dejavnostih promocije in informiranja po tem programu promocija blagovnih znamk ni dovoljena. Dejavnosti promocije in informiranja tudi ne smejo ogroziti prodaje ali zmanjšati ugleda proizvodov drugih držav članic Evropske unije.

Dejavnosti promocije in informiranja po tem programu se izvajajo v skladu z Uredbo (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (UL L št. 304 z dne 22. 11. 2011, str. 18), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o novih živilih, spremembi Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 258/97 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1852/2001 (UL L št. 327 z dne 11. 12. 2015, str. 1).

8. Združevanje pomoči

Pomoč po tem programu se lahko dodeli hkrati na podlagi več shem ali skupaj s pomočjo *ad hoc* pod pogojem, da skupni znesek državne pomoči za isti namen oziroma dejavnost ne presega največje intenzivnosti pomoči iz 24. člena Uredbe 702/2014/EU.

Poleg pomoči po tem programu se lahko v zvezi z istimi upravičenimi stroški, ki se deloma ali v celoti prekrivajo, dodeli katerakoli druga državna pomoč, če se s takim združevanjem ne preseže največja intenzivnost pomoči ali znesek pomoči, ki se uporablja za to vrsto pomoči v skladu z Uredbo 702/2014/EU.

Pomoč po tem programu se ne dodeli poleg plačil iz drugega odstavka 81. in 82. člena Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 487), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (UL L št. 435 z dne 6. 12. 2021, str. 1), v zvezi z istimi upravičenimi stroški, če bi bila s takim združevanjem presežena največja intenzivnost pomoči iz Uredbe 702/2014/EU.

Pomoč po tem programu se ne dodeli poleg pomoči *de minimis* v zvezi z istimi upravičenimi stroški, če bi bila s takim združevanjem presežena največja intenzivnost pomoči iz Uredbe 702/2014/EU.

Pomoč po tem programu ne vključuje neposrednih plačil upravičencem, ampak se jim dodeli v obliki subvencioniranih storitev. Pomoč se izplača izvajalcu storitev v skladu s 5. točko tega programa.

9. Preglednost in poročanje

V skladu z drugim in četrtem odstavkom 9. člena Uredbe 702/2014/EU se na spletni strani ministrstva objavijo informacije o shemi pomoči po tem programu. Te informacije so na voljo splošni javnosti brez omejitev deset let od datuma zadnje dodelitve pomoči po tem programu.

Ministrstvo poroča Evropski komisiji o dodelitvi pomoči iz tega programa v skladu z 12. členom Uredbe 702/2014/EU.

10. Hramba dokumentacije

Ministrstvo natančne evidence z informacijami in dokazili o dodeljenih pomočeh hrani deset let od dneva, ko je bila dodeljena zadnja posamična pomoč po tem programu.

11. Upravičeni stroški

Stroški, upravičeni za pomoč po tem programu, so stroški širjenja znanstvenih spoznanj in dejanskih informacij o shemah kakovosti iz 2. točke tega programa, ki vključujejo stroške idejno-oblikovalske zasnove, izdelave, produkcije, organizacije ter izvedbe dejavnosti promocije in informiranja, vključno s stroški zakupa oglasnega prostora in podobno, ter nastanejo po podpisu pogodbe za izvedbo dejavnosti promocije in informiranja po tem programu.

Davek na dodano vrednost (v nadaljnjem besedilu: DDV) ni upravičeni strošek, razen če po predpisih, ki urejajo DDV, ta ni izterljiv.

12. Oblike promocije in informiranja

Ponudniki v ponudbi za izvajanje dejavnosti promocije in informiranja po tem programu predložijo predlog najoptimalnejšega nabora orodij oziroma kanalov promocije in informiranja z naslednjega seznama:

- a) oglaševanje »above-the-line« v klasičnih medijih (TV, radio, tisk, splet in digitalni kanali, oglaševanje na prostem ipd.) ali na maloprodajnih mestih;
- b) informiranje in promocija »below-the-line«, vključno z razdeljevanjem publikacij in promocijskega materiala neposredno potrošnikom, promocijski material za potrošnike ter različne publikacije v tiskani in digitalni obliki;
- c) dejavnosti odnosov z javnostmi;
- č) promocijski, izobraževalni in informativni dogodki za različne ciljne javnosti;

- d) spletne strani in različna družbena omrežja (npr. Facebook, YouTube, Instagram, Pinterest);
- e) digitalne in analogne igre ter programi.

13. Upravičenci do pomoči

Upravičenci do pomoči po tem programu so vsa podjetja, dejavna v primarni kmetijski proizvodnji, kot je opredeljena v 5. točki 2. člena Uredbe 702/2014/EU, predelavi kmetijskih proizvodov, kot je opredeljena v 6. točki 2. člena Uredbe 702/2014/EU, in trženju kmetijskih proizvodov, kot je opredeljeno v 7. točki 2. člena Uredbe 702/2014/EU.

14. Financiranje ukrepa in stopnja intenzivnosti pomoči

Pomoč po tem programu se dodeli do 100 odstotkov upravičenih stroškov. Finančna sredstva za pomoč po tem programu se zagotovijo iz proračuna Republike Slovenije, in sicer največ do skupne višine 550.000 eurov v obdobju izvajanja tega programa.
